

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Διδακτική παρέμβαση 2-3 ωρών στο μάθημα της Λογοτεχνίας της Β΄ Λυκείου και συγκεκριμένα στο κείμενο «Ζάβαλη Μάϊκω» του Στρατή Μυριβήλη με αξιοποίηση ΤΠΕ (χρήση αρχείων power point, διαδικτύου και λογισμικού Wordle) και φύλλων εργασίας για 5 ομάδες μαθητών. Πραγματοποιήθηκε στην αίθουσα προβολών (με έναν υπολογιστή, διαδίκτυο και ένα προβολικό μηχάνημα) στις 2 Μαΐου 2014, 5^η και 6^η ώρα με το τμήμα Β2 του ΓΕΛ Κάτω Αχαΐας από τη φιλόλογο Φωτεινή Φραντζή.

ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

(Συνοπτική περιγραφή)

Θεωρητικό υπόβαθρο: Διερευνητική μάθηση (Bruner)

Γραμματισμοί: δεξιότητες πρακτικής γραμματισμού, κριτικός γραμματισμός

Ρόλος δασκάλου: καθοδηγεί, διευκολύνει

Ρόλος μαθητή: διερευνά, ανακαλύπτει, καλλιεργεί πλήθος δεξιοτήτων και γραμματισμών

Ρόλος Η/Υ: περιβάλλον διερεύνησης – άντλησης υλικού - πληροφοριών.

ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ

Μαθητές εξοικειωμένοι με την ομαδοσυνεργατική μέθοδο και με γραμματολογικούς (ηθογραφία, ρεαλισμός) και αφηγηματολογικούς όρους (αφήγηση, αφηγηματικοί τρόποι, αφηγηματικές τεχνικές, εστίαση).

ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

1η ώρα (στην τάξη):

εισαγωγή - παρακίνηση ενδιαφέροντος, ανάγνωση σχολικού αποσπάσματος, χωρισμός μαθητών σε ομάδες.

2η ώρα (στην αίθουσα προβολών / ύπαρξη ενός μόνο υπολογιστή και ενός προβολικού):

α. αφόρμηση για όλες τις ομάδες , διερεύνηση των ιδεών των μαθητών με δημιουργία δύο Wordle (καταιγισμός ιδεών), ενός με όσες έννοιες έρχονται στο μυαλό των μαθητών για τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο και ενός με όσες έννοιες προκύπτουν αυθόρμητα από τους μαθητές για τον Στρατή Μυριβήλη.

β. οι ομάδες παρακολουθούν το εποπτικό υλικό (power point για Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο και power point για Στρατή Μυριβήλη), καταγράφουν - συλλέγουν το υλικό τους, συνθέτουν τις παρουσιάσεις τους.

3^η ώρα (στην αίθουσα προβολών/ύπαρξη ενός μόνο υπολογιστή και ενός προβολικού):

παρουσίαση ομαδικών εργασιών, συζήτηση στην ολομέλεια, αξιολόγηση – αυτοαξιολόγηση με δημιουργία wordle. Μετά την ολοκλήρωση της διερεύνησης του θέματος και την παρουσίαση οι μαθητές δημιουργούν δύο νέα Wordle, ξανά ένα για τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο και ένα για τον Στρατή Μυριβήλη και συγκρίνουν (τι γνώριζα; - τι έμαθα;- αυτοαξιολόγηση).

ΣΤΟΧΟΙ

Γνωστικοί

1. Να έρθουν σε γνωριμία με βασικά χαρακτηριστικά ζωής και έργου του Στρ. Μυριβήλη.
2. Να μπορούν να εντοπίσουν αυτοβιογραφικά στοιχεία στο μυθιστόρημα.
3. Να εξοικειωθούν με όρους αφηγηματικής ανάλυσης και να μπορούν να εντοπίσουν και να διακρίνουν χαρακτηριστικά αφηγηματικής τεχνικής (εγκιβωτισμένες αφηγήσεις, αναχρονίες, αφηγηματικές παραλείψεις).
4. Να εμβαθύνουν στη γλωσσική μελέτη του κειμένου.
5. Να μπορούν να επιχειρηματολογούν για τη ψυχογράφηση και την αληθοφάνεια των χαρακτήρων.
6. Να κρίνουν αν το έργο μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως ιστορική πηγή.

Παιδαγωγικοί

1. Να εργασθούν ομαδοσυνεργατικά.
2. Να καλλιεργήσουν κριτική σκέψη στο να εντοπίζουν τη σημαντική και χρήσιμη πληροφορία.
3. Να ενεργοποιηθεί το ενδιαφέρον τους για το έργο του Μυριβήλη και να αρθρώσουν προσωπική γνώμη για αυτό.
4. Να απολαύσουν τη γνωριμία με τη γραφή του Μυριβήλη.
5. Να κινητοποιηθούν για τη μεταφορά της λογοτεχνίας σε άλλη μορφή καλλιτεχνικής δημιουργίας.
6. Να έχουν βιωματική επαφή με το έργο Μυριβήλη μέσα από την έκφραση της προσωπικής τους γνώμης, τη μεταφορά σε άλλη μορφή τέχνης.
7. Να εκτιμήσουν το μήνυμα αλληλεγγύης προς το συνάνθρωπο που διαφαίνεται στη στάση της Αντισώ.

Ψηφιακοί

1. Να αξιοποιήσουν ΤΠΕ ως περιβάλλοντα πρακτικής γραμματισμού.
2. Να αξιοποιήσουν τον Η/Υ ως περιβάλλον έρευνας, αναζήτησης πληροφοριών, αξιολόγησης - αυτοαξιολόγησης.
3. Να καλλιεργήσουν δεξιότητες νέων γραμματισμών, κριτικού και ψηφιακού.

ΦΥΛΛΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΟΜΑΔΑ 1η : ΒΙΟΓΡΑΦΟΙ

ΟΝΟΜΑΤΑ ΜΑΘΗΤΩΝ:

Αποστολή της πρώτης ομάδας είναι να ενημερώσει τις υπόλοιπες ομάδες για τον συγγραφέα Στρατή Μυριβήλη.

Τα βήματα που θα ακολουθήσετε είναι:

- 1.** Παρακολουθήστε την παρουσίαση για τον Στρατή Μυριβήλη και την παρουσίαση για τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο και σημειώστε ό, τι θεωρείτε σημαντικό.
- 2.** Αναζητήστε πληροφορίες (κρατώντας σημειώσεις για ό, τι σας έκανε εντύπωση ή ό, τι θεωρείτε σημαντικό) για τον Στρατή Μυριβήλη στο σχολικό βιβλίο (σελ. 273, 286).
- 3.** Διαβάστε το απόσπασμα «Ζάβαλη Μάικω» από το σχολικό βιβλίο (σελ.277-280) και αναζητήστε σε αυτό αυτοβιογραφικά στοιχεία του συγγραφέα.

Αξιοποιώντας όλες τις πληροφορίες που καταγράψατε επειδή θεωρήσατε σημαντικές, γράψτε ένα κείμενο με μορφή εισήγησης – διάλεξης με το οποίο θα παρουσιάσετε τον συγγραφέα στις υπόλοιπες ομάδες εργασίας.

ΟΜΑΔΑ 2η : ΙΣΤΟΡΙΚΟΙ
ΟΝΟΜΑΤΑ ΜΑΘΗΤΩΝ:

Η αποστολή της ομάδας σας είναι να ενημερώσει τις υπόλοιπες ομάδες για την εποχή και την περιοχή όπου διαδραματίζεται το συγκεκριμένο απόσπασμα (Ζάβαλη Μάϊκω) και γενικά ολόκληρο το μυθιστόρημα «Η Ζωή εν Τάφω».

Τα βήματα που θα ακολουθήσετε είναι:

- 1.** Παρακολουθήστε την παρουσίαση για τον Στρατή Μυριβήλη και την παρουσίαση για τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο και σημειώστε ό, τι θεωρείτε σημαντικό.
- 2.** Αναζητήστε πληροφορίες (κρατώντας σημειώσεις για ό, τι σας έκανε εντύπωση ή ό, τι θεωρείτε σημαντικό) για τον τόπο, το χρόνο και τις συνθήκες του αποσπάσματος και ολόκληρου του μυθιστορήματος στο σχολικό βιβλίο (σελ. 273, 286).
- 3.** Διαβάστε το απόσπασμα «Ζάβαλη Μάϊκω» από το σχολικό βιβλίο (σελ.277-280) και καταγράψτε όσες πληροφορίες μας δίνει α) για τον τόπο (τοπωνύμια, περιγραφές) β) τον χρόνο και γ) την περιγραφή, τις ασχολίες, και τα έθιμα των προσώπων.

Αξιοποιώντας όλες τις πληροφορίες που καταγράψατε επειδή θεωρήσατε σημαντικές, γράψτε ένα κείμενο με μορφή άρθρου για τη σχολική εφημερίδα με το οποίο θα παρουσιάσετε το χρονικό και τοπικό πλαίσιο όπου εντάσσεται το απόσπασμα και το μυθιστόρημα. Διαβάστε το κείμενό σας στις υπόλοιπες ομάδες εργασίας.

ΟΜΑΔΑ 3η : ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

ΟΝΟΜΑΤΑ ΜΑΘΗΤΩΝ:

Η αποστολή της ομάδας σας είναι να ενημερώσει τις υπόλοιπες ομάδες για τον αφηγηματικό τρόπο με τον οποίο είναι γραμμένο το συγκεκριμένο απόσπασμα (Ζάβαλη Μάϊκω) και γενικά ολόκληρο το μυθιστόρημα «Η Ζωή εν Τάφω» και για το είδος του αφηγητή και της εστίασης.

Τα βήματα που θα ακολουθήσετε είναι:

1. Παρακολουθήστε την παρουσίαση για τον Στρατή Μυριβήλη και την παρουσίαση για τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο για να μπειτε στο κλίμα και τα χαρακτηριστικά της εποχής όπου διαδραματίζεται το βιβλίο.
2. Διαβάστε την εισαγωγή (σελ. 273) και το απόσπασμα «Ζάβαλη Μάϊκω» από το σχολικό βιβλίο (σελ.277-280) και σημειώστε ό,τι θεωρείτε σημαντικό (π.χ. σε ποιο πρόσωπο γίνεται η αφήγηση, αν συμμετέχει ο αφηγητής στη δράση, αν υπάρχει διάλογος κλπ).
3. Για να βοηθηθείτε ανατρέξτε στην εισαγωγή του σχολικού σας εγχειριδίου για τους αφηγηματικούς τρόπους (σελ. 11-14).
Αν χρειάζεστε περισσότερες διευκρινήσεις για τους όρους **αφήγηση, αφηγητής, αφηγηματικοί τρόποι, αφηγηματικές τεχνικές, εγκιβωτισμένη αφήγηση, εστίαση**, αναζητήστε περισσότερες πληροφορίες στα οικεία λήμματα του [Λεξικού των Λογοτεχνικών Όρων](#).

Αξιοποιώντας όλες τις πληροφορίες που καταγράψατε επειδή τις θεωρήσατε σημαντικές:

- α. επιλέξτε μια παράγραφο του αρχικού κειμένου και ξαναγράψτε την αλλάζοντας τον αφηγηματικό τρόπο και τον αφηγητή (π.χ. προσθέτοντας διάλογο ή πρωτοπρόσωπη αφήγηση). Διαβάστε το κείμενό σας στις υπόλοιπες ομάδες εργασίας.
ή
- β. φτιάξτε μια αφίσα με την οποία θα ενημερώνετε τους συμμαθητές σας για τον αφηγηματικό τρόπο και το είδος του αφηγητή του αποσπάσματος και δείξτε την στις υπόλοιπες ομάδες εργασίας.

ΟΜΑΔΑ 4η : ΨΥΧΟΛΟΓΟΙ

ΟΝΟΜΑΤΑ ΜΑΘΗΤΩΝ:

Η αποστολή της ομάδας σας είναι να ενημερώσει τις υπόλοιπες ομάδες για τα πρόσωπα του κειμένου, το χαρακτήρα και τα συναισθήματά τους.

Τα βήματα που θα ακολουθήσετε είναι:

- 1.** Παρακολουθήστε την παρουσίαση για τον Στρατή Μυριβήλη και την παρουσίαση για τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο και σημειώστε ό, τι θεωρείτε σημαντικό.
- 2.** Διαβάστε την εισαγωγή (σελ. 273) και το απόσπασμα «Ζάβαλη Μάϊκω» από το σχολικό βιβλίο (σελ.277-280).
- 3.** Καταγράψτε σε ένα πίνακα τα κύρια πρόσωπα του αποσπάσματος και τις πληροφορίες που έχουμε για αυτούς (π.χ. ηλικία, ασχολία, χαρακτηρισμός)
- 4.** Να διαγράψετε τη συναισθηματική κατάσταση των ηρώων και να τους χαρακτηρίσετε. Να σημειώσετε αντίστοιχα χωρία του κειμένου που σας βοήθησαν στον χαρακτηρισμό.

Αξιοποιώντας όλες τις πληροφορίες που καταγράψατε επειδή θεωρήσατε σημαντικές, γράψτε ένα κείμενο με μορφή παρουσίασης βιβλίου με το οποίο θα παρουσιάσετε το συγκεκριμένο απόσπασμα εστιάζοντας κυρίως στην ψυχογραφία των προσώπων του. Διαβάστε το κείμενό σας στις υπόλοιπες ομάδες εργασίας.

ΟΜΑΔΑ 5η : ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΟΙ - ΛΕΞΙΚΟΓΡΑΦΟΙ

ΟΝΟΜΑΤΑ ΜΑΘΗΤΩΝ:

Αποστολή της ομάδας σας είναι να ενημερώσει τις υπόλοιπες ομάδες για τον γλώσσα με την οποία είναι γραμμένο το συγκεκριμένο απόσπασμα (Ζάβαλη Μάϊκω) και γενικά ολόκληρο το μυθιστόρημα «Η Ζωή εν Τάφω» αλλά και για το ιδιαίτερο γλωσσικό ιδίωμα που υπάρχει στο απόσπασμα.

Τα βήματα που θα ακολουθήσετε είναι:

1. Παρακολουθήστε την παρουσίαση για τον Στρατή Μυριβήλη και την παρουσίαση για τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο για να μπειτε στο κλίμα και τα γλωσσικά χαρακτηριστικά της εποχής όπου διαδραματίζεται το βιβλίο.

2. Διαβάστε το απόσπασμα «Ζάβαλη Μάϊκω» από το σχολικό βιβλίο (σελ.277-280). Τι παρατηρείτε για τη γλώσσα του κειμένου; Είναι εύκολα κατανοητή ή σας δυσκόλεψε; Να καταγράψετε τις παρατηρήσεις σας.

3. Καταγράψτε όλες τις ξένες λέξεις που υπάρχουν στο απόσπασμα και φτιάξτε ένα γλωσσάριο με τη μετάφρασή τους στην ελληνική.

4. Συζητήστε για ποιο λόγο ο συγγραφέας χρησιμοποιεί τόσες ξένες λέξεις και καταγράψετε τις παρατηρήσεις σας.

Αξιοποιώντας όλες τις πληροφορίες που καταγράψατε επειδή θεωρήσατε σημαντικές, γράψτε ένα κείμενο με μορφή εισήγησης – διάλεξης με το οποίο θα παρουσιάσετε τις παρατηρήσεις σας για τη γλώσσα του αποσπάσματος στις υπόλοιπες ομάδες εργασίας κάνοντας αναφορές σε συγκεκριμένα σημεία του κειμένου. Κατόπιν θα παρουσιάσετε και το γλωσσάριο σας.